

**NÆRING - OG MILJØTILTAK I SKOGBRUKET
MILJØTILTAK I JORDBRUKET - SMIL**

**FLERÅRIGE TILTAKSSTRATEGIER
FOR NORD – SALTEN
STEIGEN og HAMARØY KOMMUNER.
2020—2023**

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING – BAKGRUNN	3
2. VISJON OG HOVEDMÅL	4
3. UTFORDRINGER -MÅLSETTINGER –STRATEGIER 2020-2023	5
3.1 Nærings og miljøtiltak i skogbruket.....	7
3.1.1 Utfordringer i Nord-Salten	7
3.1.2 Målsettinger for perioden 2020 – 2023	7
3.1.3 Strategier for perioden 2020 - 2023	8
3.2 Miljøtiltak i kulturlandskapet	9
3.2.1 Utfordringer i kulturlandskapet.....	9
3.2.2 Målsettinger for perioden 2020 – 2023	11
3.2.3 Strategier for perioden 2020 - 2023	11
4. TILSKUDDSORDNINGER	13
4.1 Nærings og miljøtiltak i skogbruket.....	13
4.1.1 Tilskuddsgrupper for perioden 2020 - 2023	13
4.2 Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket.....	15
4.2.1 Tilskuddsgrupper for perioden 2020 - 2023	15
4.2.2 Vurderingsgrunnlag.....	16
4.2.3 Satser kostnadsoverslag.....	16
5. SAKSBEHANDLING	17
6. INNSATSOMRÅDER 2020– 2023	18
6.1 Bruk av SMIL og NMSK -midlene 2014-2018.....	19

1. INNLEDNING - BAKGRUNN

I 2004 ble forvaltningen av nærings- og miljøvirkemidlene i landbruket overført til kommunene. Kommunene har ansvaret for å utarbeide en flerårig strategi med årlige handlingsplaner som angir økonomiske rammer for ulike formål. Dette dokumentet er kommunenes hovedinformasjon til fylkesmannen.

Fylkesmannen fordeler midlene i en samlet ramme til kommunene. Kommunene er ut fra lokale prioriteringer og tilpasninger ansvarlig for tildelingen til ulike formål innenfor rammene av følgende tre forskrifter:

- *Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbrukets kulturlandskap (SMIL)*
- *Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)*
- *Forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer (SKPMR)*

I tillegg vil *Naturmangfoldloven, Kulturminneloven, Skogloven* og *Jordloven* med forskrifter legge føringer for forvaltningen av tilskuddene.

Etter at modellen ble etablert, ble tilskuddsforvaltningen knyttet til skogbruksplanlegging, drift i bratt og vanskelig terreng og skogsveibygging lagt til Fylkesmannen i 2007. Fra 1 januar 2020 er forvaltningen av tilskuddsmidlene til skogsveier og drift i vanskelig terreng, igjen lagt til kommunene. Dette vil medføre større økonomiske rammer og økt handlingsrom. Tilskudd til skogbruksplanlegging og miljøregistreringer skal fortsatt forvaltes av fylkesmannen.

I 2007 ble det inngått avtale om felles landbruksforvaltning i Nord-Salten. Det har derfor vært utarbeidet felles tiltaksstrategier for forvaltningen av virkemidlene i distriktet. Fra 01.01.20 deles Tysfjord kommune. Tysfjords vestside- fra Sørfjorden- inngår da som en del av Hamarøy kommune. (kart ny kommunegrense). Virkeområdet for tiltaksstrategiene blir etter dette Steigen og («nye») Hamarøy.

Kommunesammenslåingen mellom Hamarøy og Tysfjord vil ikke få noen større konsekvenser for arbeidet med tilskuddsforvaltningen i Nord-Salten. Dagens aktive gårdbrukere i Tysfjord holder til på Tysfjord vestside, og vil bli en del av Hamarøy kommune.

Tiltaksstrategiene har fungert fra 2014, og skal nå rulleres igjen. En ny 4-årsplan skal gjelde fra 2020, og omfatter Steigen og Hamarøy kommuner. Planen tar utgangspunkt i innspill fra landbruksnæringen i distriktet. I tillegg skal den ta hensyn til nye rammebetingelser og utfordringer i landbruket. **Regionalt miljøprogram(RMP) 2019-2022, Regionalt næringsprogram (RNP) 2019-2022** og **Regionalt skog-og klimaprogram(RSK) 2019-2022** er overordna dokument i denne sammenhengen. I tillegg er planen tilpasset de føringer som ligger i lokale og nasjonale plandokument.

2. VISJON OG HOVEDMÅL

Livskraftige bygdesamfunn i Nord-Salten

HOVEDMÅL

Steigen og Hamarøy kommuner ønsker å opprettholde et aktivt og bærekraftig landbruk der landbruksproduksjon, kulturlandskap og biologisk mangfold er blant de bærende elementer.

Saur, Steigen

3. UTFORDRINGER -MÅLSETTINGER –STRATEGIER 2020-2023

Skogbruk

Organisert skogplanting har lange tradisjoner i distriktet. Det aktive skogreisingsarbeidet har vært et særpreg for Nord-Salten. Arbeidet skjøt fart da skogreisingsplanene ble vedtatt på 50-tallet. Fram til i dag er det tilplantet over 80.000 daa, hovedsakelig gran. Erfaringene fra skogplantingene har i hovedsak vært svært gode. Registreringer fra flere forsøksfelt viser god vekst og kvalitetsutvikling.

Plantefeltene som ble etablert på første halvdel av 1900-tallet (fredsskogfeltene) begynner nå å bli hogstmodne, og det er gjennomført flere større hogster som har gitt oss nyttig erfaring. En har også hatt en betydelig tilvekstsøkning i lauv-og furuskogområdene. Skogbruket har derfor et betydelig vekstpotensial som kan og bør utnyttes bedre, og bedre ressursutnyttelse vil fortsatt være en sentral arbeidsoppgave i neste planperiode.

Nøkkeltall

KOMMUNE	STEIGEN	Nye Hamarøy
PROD.SKOG daa	130.000	208.000
TILPLANTET pr 2018 da	43.000	39.000
ÅRLIG TILV. Bar m3	11.000	9.000
ÅRLIG TILV. Lauv m3	8000	11.000
STÅ. M3 i 4 -5 Bar	40.000	130.000
Ant. eiend. o.25 da sko	467	385
PROD. SKOG pr eiend	138	262

I den siste perioden har en hatt et spesielt fokus på problemstillinger knyttet til infrastrukturen. Det er utarbeidet hovedplaner for skogsveier i Steigen og Hamarøy. I forrige planperiode var det svært få skogsveiprojekt som ble realisert. Årsakene til dette kan være flere, men utfordringer knyttet til egenfinansiering av planlagte prosjekt er viktig. NMSK-midlene må brukes aktivt på å oppgradere skogsveinettet.

I 2012 fikk en etablert utskipingsterminal for tømmer på Drag, og det arbeides aktivt for å etablere en tilsvarende terminal på Storskjæret i Steigen. Dette vil ha stor betydning for skognæringen i distriktet.

Økt lokal fordeling må også være en viktig målsetting. Dessverre lykkes ikke satsingen på bioenergianlegget i Leinesfjord. Men dette bør ikke utelukke nye etableringer hvis gode prosjekt dukker opp. Det er begrenset hvor mye tømmer som foredles på gårdssagene. Med stadig økende tømmertilgang, bør en derfor vurdere muligheten for etablering av lokalt(e) sagbruk som kan foredle større kvantum, og har muligheten for å utnytte nisjemarkedet. Vi tror det vil bli større fokus på «kortreist virke».

Avvirkningsprognose 2020 – 2050 Nord-Salten

År	Hogstpotensiale gran - m3	
	Steigen	Hamarøy
2020	20000	15000
2030	30000	20000
2040	40000	30000
2050	40000	30000

Det er en god illustrasjon på det enorme potensialet som ligger i skogressursene etter hvert som granskogen blir hogstmoden. For å kunne utnytte potensialet, er en målrettet og planmessig utbygging av infrastrukturen svært viktig.

Statistikken viser at aktiviteten på skogkultur fortsatt er bekymringsfull. De målsettinger som var satt i forrige periode er ikke nådd, og nye tiltak på området må vurderes. Andelen skogeiere som utfører rydding i skog blir stadig mindre. Skal skogeierne få utført arbeid, må basere seg på innleid arbeidskraft. Kostnadene blir derfor relativt høye. For å komme videre med dette, bør det etableres og formaliseres et samarbeid med de øvrige kommunene i Salten. Her bør en se på muligheten for å få etablert et felles prosjekt, der hovedmålsettingen er å få utført ungskogpleie/rydding og skjermhogst.

Skogen binder store mengder CO₂. Effekten av skog som klimatiltak kommer an på hvordan skogen forvaltes og hvordan trevirket brukes. Store arealer med gran er tilplantet i distriktet. I tillegg har tilveksten i lauvskogen økt kraftig, bla gjennom gjengroing av kulturmark. Vi ser en tendens til at granplantefelt avvirknes mens de ennå er i god vekst og binder og lagrer CO₂. Dette bør en unngå, også av økonomiske grunner. Etter hogst må det være en prioritert oppgave å sørge for rask og god foryngelse. Hvis det skal plantes utenlandske treslag, må tiltaket godkjennes av Fylkesmannen i Nordland, jfr. Forskrift om utsetting av utenlandske treslag etter Naturmangfoldloven.

Vi har blandet erfaring med maskinelle tynningdrifter i granfeltene. Faren for vindfelling er stor, og det økonomiske utbyttet for skogeier er dårlig. Skal det ytes tilskudd til tynning, må tiltaket være godkjent på forhånd av skogbruksetaten. I enkelte felt i furu- og bjørkeskog, kan tynning være aktuelt, men hovedfokuset må være på god ungskogpleie.

Ny generasjon

3.1 Nærings og miljøtiltak i skogbruket

Skogbruksstatistikk 2014– 2018 – Nord – Salten

Tiltak	2014	2015	2016	2017	2018
Planting daa	82	72	74	80	66
Ungskogpleie daa	176	117	182	10	20
Tynning m3	0	0	0	30	0
Skogsveier ant anlegg	3	1	0	0	1
Avvirkning bartre m3	2932	4133	1166	1059	4968
« lauvtre m3	150	143	714	19	73
« ved m3	3500	3500	3500	3500	4000

3.1.1 utfordringer i Nord-Salten

Utfordringer skogbruk

Nærings og miljøtiltak i skogbruket

- behov for lauvrydding i plantefelt
- behov for rydding av lauvtreskjerm
- behov for oppbygging av lokal skogbrukskompetanse
- behov for større investeringer i skogsveier
- behov for økt dialog med skogeierne
- behov for økt lokal verdiskaping

3.1.2 Målsettinger for perioden 2020 – 2023

- øke avvirkningen av bartrevirke til et gjennomsnitt på **10000** m3 pr år
- øke avvirkningen av lauvtrevirke til et gjennomsnitt på **6000** m3 pr år
- øke aktiviteten i ungskogpleie/skjermhogst til minst **300** daa pr år
- sørge for rask reetablering av skog etter hogst med treslag som gir høy kvalitet og produksjon
- arbeide for økt nyplantning av skog som gir høy kvalitet og produksjon
- sørge for økt aktivitet på bygging og oppgradering av skogsveier

Djupdalsveien. Steigen

3.1.3 Strategier for perioden 2020 - 2023

For å nå målene for økt **avvirkning** ønsker vi å:

- Stimulere prosjekter som har økt avvirkning og lokal foredling som siktemål
- Prioritere oppsøkende virksomhet-god dialog med skogeierne
- Prioritere samarbeid med næringsaktørene i skogbruket
- Stimulere til økte investeringer i infrastruktur

For å nå målene med **foryngelse etter hogst og nyplanting** ønsker vi å:

- Etablere god dialog med skogeierne og entreprenørene-skjema meldeplikt
- Følge opp resultatkontroll
- Sørge for at skogeierne utnytter skogfundsordningen på best mulig måte
- Sørge for gode tilskuddsrammer

For å nå målene for **ungskogpleie/skjermrydding** ønsker vi å:

- Etablere et samarbeidsprosjekt med kommunene i Salten
- Organisere bruk av ekstern kompetanse
- Kartlegge og prioritere ryddfelt
- Stimulere skogeiere til ryddeaktivitet i egen skog
- Øke tilskuddssatsene

For å nå målene for **veibygging** ønsker vi i å:

- Øke tilskuddsrammene
- Prioritere veier knyttet til avvirkning av barskog
- Prioritere ombygging av traktorveier til skogsbilveier
- Følge opp hovedplaner for skogsveier

Skogbruketsetaten vil arbeide aktivt for at alle ordningene gjøres kjent hos skogeierne og næringsutøverne. Oppsøkende virksomhet vil fortsatt prioriteres.

3.1.4 Prioriteringer

Tildelte midler vil bli bruk etter følgende prioritering

- Planting etter hogst/nyplanting
- Ungskogpleie
- Skogsbilveier
- Drift i bratt og vanskelig terreng

3.2 Miljøtiltak i kulturlandskapet

3.2.1 Utfordringer i kulturlandskapet

Nord-Salten har et frodig og variert kulturlandskap, fra kyst til innland. Landskapet slik det framstår i dag, er preget av mange generasjoners aktivitet, med jord- og skogbruk. Ikke minst har beitebruken påvirket store områder. Jordsmonn, klima og lang tids utnyttning av naturgrunnlaget, har gitt og gir godt grunnlag for matproduksjon, og et rikt biologisk mangfold. Det varierte kulturlandskapet gir også rike opplevelsesmuligheter, og er et godt utgangspunkt for rekreasjon, friluftsliv og turisme. Kulturlandskapet er i stadig endring. Blant annet fører endringer i driftsmetoder på sikt til endringer i kulturlandskapet. Økt krav til effektivitet i samfunnet generelt, og også i landbruket, er en viktig drivkraft i denne endringsprosessen, gjennom nedleggelse av bruk, areal som går ut av drift, endra høstemetoder og høstetider, andre dyreslag med andre krav til fôr og øvrige vilkår.

Den største utfordringa er at verdifulle kulturlandskapsområder trues av gjengroing. Dette er en langvarig og akselererende prosess. Det viktigste virkemidlet mot gjengroing er beitedyr. Tilrettelegging for beiting er derfor hovedstrategien i forvaltninga av kulturlandskapstiltakene. Beitedyr på avveie har vært et tiltagende problem de siste åra. Færre landbruksforetak og omdisponering av landbrukseieendommer til fritidseiendommer gjør at gjerdeholdet blir en stadig større utfordring for de gjenværende landbruksforetakene.

Klimaendring med perioder med store nedbørsmengder som igjen fører til behov for godt drenerte jordbruksareal for å forhindre overflateavrenning/landbruksforurensning, er noe en må ha fokus på i framtida.

RMP Nordland 2019-2022 har som hovedmål å bidra til å redusere klimautslipp og forurensing fra jordbruket, og sikre at biologiske-, landskapsmessige- og kulturhistoriske verdier i jordbrukets kulturlandskap ivaretas. Fokusområder er landskapet, artene, vannet, klimaet og ressursene. For det første skal gjengroing av prioriterte områder forhindres og viktige kulturminner skal ivaretas. Dernest skal tap av biologisk mangfold motvirkes, og forurensing av vann og vassdrag skal unngås. Videre skal jordbrukets påvirkning på det globale klimaet reduseres. Sist, men ikke minst skal kulturlandskapet tas vare på for produksjon av mat, ny landbruksbasert næringsutvikling, opplevelser, helse og trivsel. Gjennom Miljøtilskudd i landbruket har enkelte brukere mulighet til å søke tilskudd for skjøtsel av bl.a. lokalt verdifullt kulturlandskap og utvalgte naturtyper som er registrert i Naturbasen til Miljødirektoratet som viktig A eller B lokalitet.

Kommunen har fått tildelt et visst antall da til formålet lokalt verdifullt kulturlandskap. Det er opp til kommunene selv å definere disse områdene ut fra visse kriterier. De utvalgte områdene for Nord-Salten skal opp til revurdering i 2019. Engeløya fikk status som nasjonalt utvalgt kulturlandskap i 2017. UKL-Engeløya. Her er egne midler til skjøtsel av prioriterte områder, samt tilskudd over Miljøtilskudd i jordbruket.

Vedlikehold av bygningsmassen i landbruket har stor betydning for landskapsbildet i Nord-Salten. Den eneste måten en stor del av bygningsmassen kan holdes vedlike, er ved at den fortsatt er i bruk og er til nytte, enten som driftsbygninger i landbruket eller til nye formål. Det har også stor verdi at et utvalg særlig verdifull bygningsmasse restaureres og tas vare på som dokumentasjon og viktige kulturminner. De nasjonale målene for kulturminnepolitikken framgår av St.meld nr. 35 (2012-2013) « *Kulturminneforvaltningen i et samfunn i endring* –

utfordringer fram mot 2030. «Målet med kulturminnepolitikken er å forvalte de kulturminnepolitiske verdiene på lang sikt som et kulturelt og miljømessig ressursgrunnlag for morgendagens samfunn.»

Skånland.Steigen

De mange lokalsamfunnene i Nord-Salten har gjort mye for å legge til rette for bruk av landskapet til rekreasjon for lokalbefolkning og tilreisende. Dette kan være i form av turveier, skilting, rasteplasser, åpne hytter og andre anlegg. Arbeidet er gjort av lag/foreninger, grunneiere, skoler og andre, med eller uten støtte av offentlige midler. Det er ei viktig målsetting å fortsatt legge til rette for allmennhetens tilgjengelighet i kulturlandskapet generelt og til kulturminner/ andre attraksjoner spesielt.

Forurensing og forsøpling fra landbruksdrift er fortsatt ei utfordring. På tross av gode muligheter for retur av landbruksplast og aksjoner for innsamling av metallavfall, er det fortsatt tilfeller av dumping av avfall i utmarka, og ulovlig brenning av avfall. Dette er først og fremst et holdningsproblem, og et problem for næringas omdømme. I forhold til forurensing av det ytre miljø, vurderes gjødsel på avveie som den største utfordringa. Selv om en overveiende andel av husdyrbrukerne nå har gjødsellager som har kapasitet til lagring i minst 8 måneder, gjør driftsopplegget at mange har behov for å kjøre ut gjødsel utenom vekstsesongen. Dette er dårlig utnytting av ressursene som husdyrgjødsel inneholder.

Bakgrunnen for at situasjonen er som den er, er sammensatt. Ofte er været eller mangel på arbeidskraft til hinder for å få spredd tilstrekkelig med gjødsel på ønska tidspunkt. For å tilfredsstille hovedlinja i *husdyrgjødselsforskriften*, at gjødsel skal spres i vekstsesongen slik at det tas ei avling etterpå, må mer gjødsel kjøres ut på våren og etter første slått. Det er derfor viktig med god kapasitet på gjødsellagrene. Når foretak skaffer seg flere husdyr medfører dette økt mengde husdyrgjødsel. Flere har ved bruksutbygging satt opp utvendige gjødselkummer uten tak. Store nedbørmengder i perioder kan føre til mindre lagerkapasitet for gjødsel. Hvis husdyrgjødsel ikke transportere til de arealene som ligger lengst unna, kan

det føre til økt konsentrasjon av husdyrgjødsel på mindre arealer i tilknytning til driftssenter, og dermed større fare for tap av næringsstoffer til luft og vann.

Nord-Salten er definert som et eget vannområde i forbindelse med den nye *vannforskriften for vannregion Nordland*. Det er utarbeidet tiltaksanalyse for vannområdene i Salten. Disse danner grunnlag for et regionalt tiltaksprogram. Noen få vannforekomster/vassdrag i Nord-Salten er definert som risiko innenfor landbruksforurensning. Riktig spredetidspunkt og vegetasjonssoner mot vassdrag vil være spesielt viktig her. Tiltakene må beskrives i brukerens gjødselplan med tilhørende skiftekart, og vil være et viktig verktøy. Landbruket generelt sliter med dårlig drenert jord. Dette har mange grunner, som f.eks. stor andel leiejord, økonomi og større enheter med stadig større og tyngre maskiner. For å møte disse utfordringer er det viktig med tiltak.

3.2.2 Målsettinger for perioden 2020 – 2023

- Begrense gjengroinga av kulturlandskapet, i særdeleshet gammel kulturmark og den nære utmarka
- Ivareta det biologiske mangfoldet
- Bevare og utvikle særlig verdifulle element i jordbrukets kulturlandskap, som kulturminner, steingjerder, bevaringsverdige bygninger, områder med særlig verdifullt kulturlandskap.
- Utvikle gode holdninger i forhold til forsøpling og forurensing/avrenning fra landbruksdrift.
- Legge til rette for allmennhetens tilgjengelighet i kulturlandskapet.

3.2.3 Strategier for perioden 2020 - 2023

- Fortsatt legge til rette for beiting, gjennom inngjerding og rydding av beiteområder. Hovedtyngden av kulturlandskapsmidler prioriteres til slike tiltak. Områder med særlig kulturlandskapsvirkning prioriteres, det kan være på grunn av stort biologisk mangfold, på grunn av at området er mye brukt til rekreasjon eller er særlig viktig i landskapsbildet. Det må åpnes for bruk av no-fence, der gjerding er vanskelig og uhensiktsmessig.
- Stimulere til organisert beitebruk, gjennom samfinansiering med tilskuddsordningen «Tiltak i beiteområder der beiteområder omfatter noe kulturmark. Dette gjelder sperregjerder, samlekvær og evt. Andre nødvendige tiltak.
- Støtte opp om forebyggende tiltak mot rovvilt, alternative beiteområder ved tidlig nedsanking
- Støtte opp om restaurering og verning av gamle viktige kulturminner og kulturmiljøer i jordbrukslandskapet.
- I samarbeid mellom faglag, landbruksforvaltning og landbruksrådgiving legge til rette for og drive holdningsskapende arbeid i forhold til forurensing, erosjon og forsøpling, og om nødvendig arbeide for å forbedre innsamlingsordningene for plast og metall.
- Det er sentralt å sørge for at de tilgjengelige virkemidlene (tilskuddsmidlene) kommer ut i aktivt bruk, og blir bevilget til gode prosjekt. Dersom det er nødvendig, kan

landbruksforvaltninga ta initiativ til konkrete prosjekt. Dersom en skal lykkes med dette, forutsetter det at grunneier eller andre lokale interessenter deltar aktivt.

- Stimulere til økt tilgjengelighet og opplevelseskvalitet, spesielt for personer med nedsatt funksjonsevne.
- Legge til rette for skjøtsel av viktige lokale kulturlandskap. De utvalgte områder kan omfatte både inn –og nær utmark. De skal samtidig oppfylle minst et av følgende kriterier:
 - **viktige friluftslivs- og rekreasjonsverdier**
 - **nærhet til viktige turistmål**
 - **helhetlig kulturmiljø**
 - **viktige landskapsverdier**
 - **viktige biologiske verdier**

I tillegg må hvert område kunne plasseres i en av følgende tiltaksklasser i miljøtilskuddsøknaden:

1. **Bygdenært**
2. **Øyer/holmer/veiløse områder**
3. **Fjellområder**
4. **Areal med spesielle verdier**

Tømmernes. Hamarøy

4.TILSKUDDSORDNINGER

4.1 Nærings- og miljøtiltak i skogbruket

Det vises til "*Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket*"

4.1.1 Tilskuddsgrupper for perioden 2020 - 2023

Tilskudd til planting etter hogst og nyplanting -produksjonsskog

Tilskudd utbetales med **inntil 75% av godkjente** kostnader innen rammen av budsjett. Ved bruk av utenlandske treslag må det foreligge godkjenning fra FMNO.

Tilskudd til ungskogpleie

Tilskudd utbetales med **inntil kr 800,- pr daa** når arbeidet er utført og godkjent, innen rammen av budsjett.

Tilskudd til førstegangstynning

Tilskudd utbetales med **inntil 100 kr pr m³** registrert virkesuttak, **maks 300 kr pr daa** etter hvert som arbeidet er utført og godkjent, innen rammen av budsjett. Tiltaket må være forhåndsgodkjent av skogbruksetaten i kommunen.

Tilskudd til hogst av lauvtreskjerm i plantefelt

Tilskudd utbetales med **inntil kr 600,- pr daa**

Tilskudd til skogsveier

Tilskuddsordningen forvaltes fra 01.01.2020 av kommunene.

Det kan ikke gis tilskudd før prosjektet er godkjent og gitt byggetillatelse. Kommunen foretar prioritering og saksbehandling.

Satser:

-Inntil 60 % tilskudd til traktorvei kl. 7

-Inntil 70 % tilskudd til skogsbilveg kl. 3, 4 og 5.

Delutbetaling av tilskudd(maks 70 %) kan utbetales på grunnlag av kontroll og dokumentasjon av byggekostnadene. Før sluttutbetaling må prosjektet være kontrollert og godkjent. Det kan gis tilskudd til velteplasser og snuplasser for tømmerbil. Det gis ikke tilskudd til veiklasse 8.

Prioritering:

- Bilveier, men også tunge traktorveier som skal fungere som atkomst- og basveier
- Veianlegg som utløser størst mulig verdiskaping de nærmeste 10 år og der produksjonsgrunnlaget skal opprettholdes på lang sikt.
- Veier som gir en helhetsløsning for skogområdet, uten unødig hensyn til eiendomsgrensene.
- Veier som inngår i «hovedplan for skogsveier»

Vilkår:

Tiltaket skal være miljømessig og samfunnsøkonomisk forsvarlig. Tiltakshaver plikter å følge vilkår nedfelt i vedtaket om byggetillatelse. Dersom dette ikke etterfølges kan tilskuddet kreves tilbakebetalt. Før det kan utbetales tilskudd, må det foreligge en godkjent byggeplan for prosjektet

Tilskudd til drift med taubane, lang transport, vekslende driftssystem

Tilskuddsordningen forvaltes fra 01.01.2020 av kommunene.

Det kan gis tilskudd til *drift i vanskelig terreng* der terrenget er for vanskelig eller for bratt for skogsdrift med skogsmaskiner. Lilengden må være over 75 m, og hellingen over 40%. Det kan gis dispensasjon fra dette hvis spesielle forhold tilsier det. For drift med taubane kan det gis tilskudd med **inntil kr 120,- per m3**.

Det kan gis tilskudd til *lang tømmertransport* der avstanden fra tømmerdriften til bilveg er lang, og der ressursgrunnlaget i vegens nedslagsfelt er for svakt til å bygge bilveg. Transport på traktorvei kl 7 regnes ikke som terrengtransport i denne sammenhengen. For terrengtransport over 1,5 km kan det gis **inntil kr 40,- pr m3**.

Det kan gis tilskudd for drifter der det som følge av vanskelige terrengforhold må benyttes *vekslende driftssystemer*. Det kan ikke gis tilskudd dersom skogsdriften ødelegger ressursgrunnlaget for utbygging av et rasjonelt vegnett. Mellomlagring i skogen for senere framkjøring når tele-/snøforhold tillater det, er et eksempel på vekslende driftssystem. For vekslende driftssystemer kan det innvilges **inntil kr 35,- per m3**.

Driftsulempetilskudd i vanskelig terreng

Dette er en ny ordning som innføres i Nord-Salten for å unngå at større eller mindre partier med hogstmoden skog blir stående igjen i bratt terreng fordi hogstmaskinen ikke når fram. Tilskuddsordningen forvaltes fra 01.01.2020 av kommunen. Ordningen omfatter:

- Manuell felling/frikapping inn mot hogstmaskin
- Manuell felling/frikapping og innvinsjing mot hogstmaskin

Det kan innvilges 50 % tilskudd og **maks innvilges kr. 30,- per m3**.

Tilskudd til alternative transportløsninger

Dette er en ny ordning som innføres i Nord-Salten for at det skal være mulig å ta ut hogstmoden skog der driftskostnadene blir særlig høye, f.eks. områder der sjøtransport eller fløting er eneste alternativ. Tilskuddsordningen forvaltes fra 01.01.2020 av kommunen.

Tilskudd regnes av merkostnader i forhold til ordinær skogsdrift. Det kan maks innvilges 75 % tilskudd og **maks kr 100,- per m3**.

Tilskudd til andre næringstiltak i skogbruket

Det kan gis tilskudd til tiltak og prosjekter som bidrar til å utvikle skogbruket i Nord-Salten. Tiltak som legger til rette for økt avvirking og lokal verdiskaping vil prioriteres. Tiltakene skal ha fokus på hele verdikjeden i skogbruket

Miljøtiltak i skog

- Dekning av kostnader ved å ivareta eller utvikle miljøverdier.

Tilskudd gis **med inntil 60 % av godkjente kostnader** etter hvert som arbeidet er utført og godkjent.

- Dekning av tap knyttet til langsiktig bevaring av spesielle miljøverdier ved å avstå fra hogst eller legge om skogsdrifta

Tilskudd utbetales med **inntil 60 % av godkjente merkostnader**.

Utskiping av tømmer-Drag. Hamarøy

4.2 Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket

Det vises til ”*Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket*”.

4.2.1 Tilskuddsgrupper for perioden 2020 - 2023

- Planleggings- og tilretteleggingstiltak

Det kan bevilges **inntil 100 % tilskudd** til planleggings- og tilretteleggingstiltak, herunder bygdemøter, fagdager. For investeringer inngår planlegging som en del av investeringsprosjektet, med maks 70 % tilskuddssats.

- Skjøtsel av gammel kulturmark og biologisk mangfold

For kulturlandskapstiltak som går ut over det som regnes som ordinær jordbruksdrift, kan det bevilges **inntil 70 % tilskudd** utfra godkjent kostnadsoverslag. Tilskuddet gis til tiltak som er nødvendig for å tilrettelegge for framtidig skjøtsel. Tiltakshaver forplikter seg til selv å drive med nødvendig årlig skjøtsel i minst 10 år etter at investeringa er gjort, for eksempel i form av beiting. Krav til nye gjerder er at det brukes impregnerte stolper. For permanente el-gjerder må det brukes ståltråd. Det skal ikke legges piggråd på gjerdene. Ved rydding i beiteområder må kvist samles opp. Det kan gis tilskudd til innkjøp av «No-fence» der det er store utfordringer (vanskelig topografi, grunnforhold) med vanlig gjerdehold.

- Tilrettelegging for tilgjengelighet og opplevelseskvalitet

For tiltak som tar sikte på å legge til rette for allmennhetens tilgjengelighet i kulturlandskapet, eller til særlig viktige element i kulturlandskapet, kan det gis **inntil 60 % tilskudd**. Fullfinansiering bør komme som bidrag fra andre instanser, evt. dugnad fra lag/foreninger som antas å ha nytte av tiltaket.

- **Restaurering av bevaringsverdige bygninger eller andre særlige kulturlandskapselement**

Det kan gis tilskudd med **inntil 60 %** av godkjent kostnadsoverslag til utvendig restaurering av bygninger som brukes i næring, hus som er viktige for et helhetlig gårdsmiljø, bygningstyper som er sjeldne eller særlig representative i bygda. **Maks tilskudd pr. tiltak er kr. 100.000,-** I restaureringsarbeidet må antikvariske prinsipper legges til grunn, både i materialvalg og arbeidsmetoder. For eldre hus som brukes til bolig kan det gis tilskudd til merkostnaden ved å følge antikvariske prinsipper. Bør samkjøres med andre tilskuddsordninger. Kulturminnefondet. UKL (Engeløya)

- **Tiltak for å redusere forurensning og erosjon, opprydding i gamle søppelfyllinger, gammel piggtråd, forebyggingsarbeide, skjøtsel av vegetasjonssoner mot vassdrag, fangdammer.**

Det kan etter søknad gis **inntil 70 % tilskudd** til følgende.

Opprydding i gamle søppelfyllinger fra tidligere eiere der det er store kostnader knyttet til oppryddingen. Det må dokumenteres at alt avfall er levert til godkjent avfallsmottak.

Etablering av vegetasjonssone og fangdam for å rense grøftevann før utløp i sårbare vassdrag/resipienter. Dekke/tak over utvendig gjødselkum.

Noen hydrotekniske enkelttiltak som ikke vil være berørt av dreneringstilskuddsordningen.

Det vil være utbedring av enkeltpunkter for å redusere erosjon, som reparasjon av ødelagte kummer og rørutløp, etablering/reetablering/sikring av enkelte større avskjæringsgrøfter.

4.2.2 Vurderingsgrunnlag

Tilskuddssatsen skal vurderes ut fra:

- næringsprofil
- områdets kulturlandskapsverdier
- om det er et fellestiltak

Kostnadsoverslag uten merverdiavgift legges til grunn for tilskuddsberegning dersom søker er registrert som mva-pliktig. Dersom søkeren ikke er registrert, kan kostnadsoverslag inkl. mva legges til grunn.

4.2.3. Satser kostnadsoverslag

For standardisering av kostnadsoverslagene ved investeringstiltak vil følgende satser være retningsgivende:

- Kostnad pr. m. nettinggjerde (sauenetting, 1 m høyde) **kr. 60,- pr. m.** Dette inkluderer alt materiell, samt arbeidskostnader med oppsetting av gjerdet, inkludert rydding av gjerdegrassen. Dersom det er lokale forhold som fordyrer gjerdinga i det konkrete tiltaket, kan det argumenteres for at en høyere m-pris bør legges til grunn.

- Kostnader pr. m. permanent el-gjerde **kr. 40,- pr. m.** Dette inkluderer alt materiell med unntak av gjerdeapparat, samt arbeidskostnader med oppsetting av gjerdet, inkludert rydding av gjerdegrassen. Dersom det er lokale forhold som fordyrer gjerdinga i det konkrete tiltaket, kan det argumenteres for at en høyere m-pris bør legges til grunn. Ved fjerning av gammelt gjerde kan det ytes et ekstra tilskudd på inntil 20 kr/m.

- Timepris for eget arbeid settes til **kr. 250,-** for manuelt arbeid/motorsag/ryddesag.

- For eget maskinelt arbeid med traktor eller annen tyngre maskin er satsen **kr. 400,- pr. time.**

Logg (dato-antall timer – oppgave) over eget arbeid(manuelt og maskinelt) må legges ved rapport/regnskap.

Skog- og krattrydding

Rydding/avstandsregulering av skog/kratt: **inntil kr 500,-/daa**

Tillegg for samling og fjerning eller brenning av kvist: **inntil kr 500,-/daa**

Tømmerkoie-Hopvatnet. Steigen

5. SAKSBEHANDLING

Til grunn for tildelingen ligger ulike styringsdokumenter fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) og Landbruksdirektoratet (LDIR)

Tilskuddene forvaltes innenfor rammene av fastsatt budsjett og ”Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket”, ”Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket”, samt «Tiltaksstrategiene»

Prosedyrer:

Når den årlige rammetildelingen er fastsatt av fylkesmannen, blir budsjett og fordeling av midlene behandlet og vedtatt av landbruksforvaltningen i **Nord-Salten**

I forkant av saksbehandlingen skal næringsorganisasjonene være orientert om årets tildeling

Søknad om tilskudd sendes **Landbruksforvaltninga i Nord-Salten** innen fastsatt frist.

Søknadene avgjøres av kommunene. For å få en fleksibel og formålsrettet behandling av søknadene gis kommunedirektøren myndighet til å behandle søknadene, prioritere og fatte enkeltvedtak i tråd med retningslinjene. Fylkesmannen er klageinstans.

Søknader som kommer inn etter fristen kan behandles hvis det er gode grunner for det.

Arbeidsfristen for tilskudd er 2 år. Etter søknad kan arbeidsfristen forlenges med ytterligere 1 år. Tilskuddsberettiget arbeid må ikke starte opp før plan, tegninger osv er godkjent, og søknaden er avgjort av kommunene. For enkelte tiltak sendes søknadene ut på høring til kulturminnemyndighetene og Fylkesmannen i Nordland. Kommunene kan omdisponere midler innen den totale tilskuddsrammen.

Generell **søknadsfrist** er satt til **1.04**
Søknadene skal behandles innen **15.05**

Beiteli-Våg -Engeløya. Steigen

6. Innsatsområder 2020 - 2023

Vedtatte kommunale retningslinjer og forskriftene vil danne grunnlaget for prioriteringene, men en må legges opp til fleksibilitet i saksbehandlingen slik at målet om at tildelte midler blir brukt på gode prosjekter, i størst mulig grad oppfylles.

I neste periode har en valgt følgende innsatsområder:

SMIL

- Skjøtsel av biologisk mangfold og kulturmark
- Miljøtiltak/forurensning
- Planlegging og tilrettelegging

NMSK

- Planting/foryngelse
- Rydding/skjermhogst
- Infrastruktur

6.1 Bruk av SMIL og NMSK -midlene 2014-2018

Tabellen gir en oversikt over disponeringen av SMIL-og NMSK- midlene de fire siste årene. Rammetildelingen til Nord-Salten har vært relativt stabil. Når det gjelder SMIL-ordningen har den klart største andelen av tilskuddet vært brukt på skjøtsel av biologisk mangfold og kulturmark.

Når det gjelder NMSK-midlene er det et tankekors at aktiviteten på skogkultur er så lav. Det må fortsatt være fokus på dette. Etter at den sentrale ordningen med tilskudd til produksjon av skogsflisråstoff falt bort, vil vi også prioritere bruk av NMSK- midler til dette formålet.

Totalrammen fordelt på tiltak- SMIL og NMSK 2014-2018

Tiltak	2014	2015	2016	2017	2018
Innvilget totalt	720.000	545.000	545.000	590.000	540.000
Smil	520.000	355.000	355.000	400.000	390.000
NMSK	200.000	190.000	190.000	190.000	150.000
Forbruk SMIL					
-Planlegging/tilrettelegging	0	0	0	0	
-Skjøtsel av b.mangfold/k.mark	359.717	393.116	413.400	422.000	263.000
-tilgjengelighet/opplevelse	109.341	7.500	0	0	
-Restaurering av bygn/kult.minner		156740	80.000	70.000	30.000
-Miljøtiltak/forurensning	42.182	0	30.100	0	
Sum	511.290	400.616*	523.500*	492.000*	293.000
Forbruk NMSK					
-skogkultur (planting,rydding)	177.950	135.536	153.372	85.280	70.398
-tynning	0	0	0	9.000	0
Sum	177.950	135.536	153.372	94.280	70.398

*2015 kr 45.616 omdisp. midler fra tidligere år.

*2016 kr 168.500 omdisp/ekstrabevilgning

*2017 kr 92.000 omdisp/ekstrabevilgning

Kyr på beite-Uteid. Hamarøy